

**80. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2022**

Mediācijas izmantošana jau uzsāktas tiesvedības ietvaros

Maija Tipaine, LL.M.

Zvērināta advokāte, Sertificēta mediatora

Nolēmumi par mediācijas izmantošanu

Tiesa (grupa)	Nolēmuma gads	2019	2020	2021	Kopā
	Nolēmuma tips (lietā)	Nolēmumu skaits	Nolēmumu skaits	Nolēmumu skaits	Nolēmumu skaits
Kurzemes rajona tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	3	3	4	10
Vidzemes rajona tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu		1	2	3
Zemgales rajona tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	4	5	6	15
Daugavpils tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	1			1
Rēzeknes tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	1	1		2
Rīgas rajona tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	3	5	3	11
Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	4	2	2	8
	Lēmums par mediācijas pabeigšanu nepanākot vienošanos	1	1	1	3
Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	2	3	8	13
	Lēmums par mediācijas pabeigšanu nepanākot vienošanos	2	1		3
Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu	3	8	4	15
	Lēmums par mediācijas pabeigšanu nepanākot vienošanos	1			1
Kurzemes apgabaltiesa	Lēmums par mediācijas izmantošanu			1	1
Kopā		25	30	31	86

Avots: Tiesu administrācija

Mediācijas priekšrocības un novērojumi

- Priekšrocības
  - Ātrāk
  - Lētāk
  - Orientēta uz pušu interesēm
  - Vienošanās gadījumā – atmaksā 50% no samaksātās valsts nodevas
  - Neveiksmes gadījumā – tiek turpināta jau uzsāktā tiesvedība
- Novērojumi
  - Pusēm / pušu pārstāvjiem trūkst zināšanu par mediāciju
  - Tiesai trūkst kapacitātes/zināšanu/vēlmes aktīvāk piedāvāt mediāciju
  - Piedāvātie mediatori – pārsvarā ģimenes strīdiem, bet ne citām strīdu grupām

I. Mediācijas aspekti tiesvedības sākumposmā

- Pusēm jāpauž attieksme pret mediāciju:
  - Prasītājs – prasības pieteikumā (CPL 128(2)(5¹))
  - Atbildētājs – paskaidrojumos (CPL 148(2)(6))
- Mediācija – tikai ar abu pušu piekrišanu
- Puses var vienoties par mediācijas izmantošanu iekams lietas izskatīšana nav pabeigta pēc būtības

Piemēri

«Atbilstoši Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5.¹ punktam informēju, ka pirms vēršanās tiesā mediācija netika izmantota. Mediācijas izmantošanai nepiekrītu.»

(2020. gads, prasības pieteikums, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai)

«Mediācijas izmantošanai nepiekrītu.»

(2022. gads, atbildētāja paskaidrojumi, Rīgas rajona tiesai)

Piemēri (II)

«Prasītājs informē, ka strīda risināšanā pirms vēršanās tiesā mediācija nav iespējama. Tas saistīts ar to, ka mobingā ir iesaistīti vairāki kolektīva dalībnieki un konflikta risinājuma mēģinājums ar vienu no darba devēju pārstāvi nez vai būs efektīvs.»

(2021.gads, prasības pieteikums, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesai)

«Strīda risināšanai pirms vēršanās tiesā nav izmantojama mediācija.»

(2019. gads, prasības pieteikums. Rīgas rajona tiesai)

Piemēri (III)

«Nemot vērā, ka mediācijas process nav obligāts, un atzīmējot, ka lietas nodošana sertificētam mediatoram acīmredzami nesasnies Mediācijas likuma 2. pantā norādīto mērķi (sekmēt sociālo attiecību harmonizāciju), kā arī nolūkā nekavēt lietas izskatīšanu, Atbildētāja paskaidro, ka nepiekrīt izmantot mediāciju.»

(2021. gads, atbildētāja paskaidrojumi, Rīgas rajona tiesai)

«Atbildētāja informē, ka nepiekrīt mēģinājumam strīdu risināt, izmantojot mediāciju. Atbildētāja uzskata, ka tās rīcība ir bijusi atbilstoša normatīvo aktu prasībām. Šādos apstākļos Atbildētājas ieskatā mediācija tikai novilcinātu lietas izskatīšanas laiku un radītu lietas dalībniekiem papildu izdevumus.»

(2020. gads, atbildētājas paskaidrojumi, Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesai)

II. Sagatavošanās tiesas sēde

- Tiesnesis var organizēt sagatavošanās tiesas sēdi
- Pirms [sagatavošanās] tiesas sēdes, var notikt tikšanās par mediāciju
- Ja abas puses piekrīt mediācijas izmantošanai, tiesnesis, pieņemot lēmumu par mediācijas izmantošanu, nosaka termiņu mediācijas izmantošanai, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem.

Vidējais dienu skaits līdz pirmajai tiesas sēdei*

Lietas pamatveids	Gads	2019		2020		2021	
	Tiesa	Vidējais dienu skaits līdz pirmajai sēdei	Mēneši	Vidējais dienu skaits līdz pirmajai sēdei	Mēneši	Vidējais dienu skaits līdz pirmajai sēdei	Mēneši
Civillietas	Rajona/pilsētas tiesas	122,74	4	137,21	5	132,56	4

Avots: Tiesu administrācija

* Rēķinot no lietas ierosināšanas brīža

III. Tiesas ieteikums izmantot mediāciju

- Tiesa prasītājam un atbildētājam nosūta informāciju par iespēju risināt strīdu, izmantojot mediāciju (CPL148(1³))
- Sagatavojot lietu iztiesāšanai, tiesnesis cenšas puses samierināt, kā arī piedāvā strīdu atrisināt, izmantojot mediāciju. (CPL 149(2))
- Lietas iztiesāšanas gaitā tiesnesis cenšas puses samierināt, kā arī piedāvā strīdu atrisināt, izmantojot mediāciju. (CPL151(3))

«Tiesas ieteikuma» forma un saturs

- Tiesas izsūtītais materiāls par mediāciju
- Tiesas komunicētais mediatoru saraksts
- Mutvārdos sniegtā «ieteikuma» vēstījums*

* lieliskus piemērus kā tiesnesim uzrunāt puses skatīt tiesneses [Zanes Pētersones 16.02.2022. prezentācijā «Tiesu loma mediatoru un advokātu sadarbības veicināšanā», Turība, CODEMAL projekts](#)

Secinājumi un ierosinājumi

- Pusēm / pušu pārstāvjiem trūkst zināšanu par mediāciju
- Tiesnešiem trūkst kapacitātes/zināšanu/vēlmes aktīvāk piedāvāt mediāciju. Ja tiesnesis vēlas, lai puses izmanto mediāciju, un dod pusēm par to skaidru signālu, ir liela iespēja, ka puses mediāciju pamēģinās.
- Lai mediācija tiktu izmantota ne tikai ģimenes tiesību strīdos, neierobežots mediatoru kandidātu saraksts (neaprobežojoties ar sertificēto mediatoru sarakstu)

Paldies par uzmanību!

**80. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2022**